

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena R. Mosse, Haassenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Duke, A. Appelik, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Döbke; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie de garmond pe o colona 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicație. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în fiă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30 etagatului I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 122.

Brașov, Mercuri, 3 (15) Iunie

1892.

Memorandul.

Brașov, 2 Iunie v.

Astăzi începem cu publicarea memorandului, redactat de actualul comitet central electoral din Sibiu, în urma concluderii ultimei conferințe generale a alegătorilor români din Transilvania și Ungaria.

Nu l'am putut publica mai curând pentru că nu l'am avut.

Aflăm, că foile maghiare din Pesta și din Clușiu au primit memorandul îndată după predarea lui în cuvertă sigilată la dresa cancelariei cabinetului Maiestății Sale, ba „Magyar Hirlap” vrea să știe, că l'au primit și o mare parte a deputaților ungueri din dietă.

Cu atât mai surprinzător este, că numai foile naționale române nu s'au împărțit de atențiunea comitetului într'o cestiune, care, credem, că pe lângă prealalta persoană, căreia i-a fost adresat acest act, ne privește pe noi Români mai de aproape decât pe aceia, dela cari până acuma numai insulte și batjocuri am secerat.

Dér în vederea interesului, ce trebuie să-l aibă fiă-care Români, și în deosebire cetitorii foiei noastre, pentru activitatea desfășurată de actualul comitet central în puterea mandatului primit dela conferință, am declarat, că „în tot casul”, adecă de vom primi sau nu și noi textul memorandului, îl vom aduce din izvoarele, ce ne vor sta la dispoziție.

Il reproducem dér după „Tribuna”, leaderul „conducătorilor actuali ai partidului național românesc” și „a principiilor profesate de ei.”

Înainte de mergerea comitetului central cu memorandul la Viena, am vădit de repetite ori în numitul organ sibiian afirmându-se, că acest memorand nu pretinde alta decât „credincioasă aplicare a constituției” și „respectarea legilor sancționate de monarchă.”

Eram nedumeriți din cauza acesta, fiindcă despre cuprinsul memorandului comitetul nu publicase nici-o informațiune.

Și mai nedumeriți am fost însă, cetind, încă pe când se afla deputația română la Viena, o telegramă, ce s'a espedat în toate părțile dela biroul de corespondență din Viena și în care se dicea:

„Memorandul... conține plângeri în contra violării legii de naționalitate, arată apoi procederea guvernului ungueresc dela 1867 încôce, prin care procedere Români își vedu vătămate drepturile lor de naționalitate. Postulate, programul său ideii prietore la o eventuală nouă alcătuire sau schimbare a raporturilor de drept public ale monarchiei memorandul nu conține.”

În cele din urmă vechurăm adevăratele aceste aserțiuni de însuși vice-președintele alu doilea alu comitetului, care a dîșu în intrunirea din casina „Elterlein” dela Viena: „nu vom să-i prezentăm Maiestății Sale în memorandul „pretensiunile și programul nostru de partid, ci ca supuși credincioși și devotați vom numai să ne plângem de faptele contrare legii și dreptului, cari se comit în Ungaria contra noastră a Românilor.”

Ne-a surprins declarația de mai sus cu atât mai vîrtos, cu cât nu ne aducem aminte ca în vr'una din conferințele noastre dela 1887, 1890 și 1892 să se fi arătat acesta ca scop alu memorandului.

Dér n'avem de gând a intra aici în analiza memorandului, care încă nu este cunoscut cetitorilor noștri; vom să constatăm numai, că după ce l'am, cetit întreg, ne-am convins, că în adevăr el se mărginește a arăta nemulțumirea, de care sunt cuprinși Români în urma ilegalităților și volnicilor pretrecute dela inaugurarea dualismului.

Postulate naționale memorandul nu desfășură, nici program național nu conține, ba nici nu stă pe basu programului național, nici a cel i dela 1848, nici chiar a programului de acțiune dela 1881, ci se învîrtece numai în sferile situației create prin dualism, pe care dice, că Români ar fi „primiți cu supunere, ca pe una care nu pôte să fie decât trecătoare.”

Premițind aceste observări generale principiare, lăsăm să urmeze și recomandăm atențiunii cetitorilor noștri lucrarea comitetului central.

Ea pörtă titlul: „Memorandul Românilor din Transilvania și Ungaria, către Majestatea Sa imperială și regală apostolică Francisc Iosif I, Impărat alu Austriei, Rege apost. alu Ungariei etc. etc.” și este de următorul cuprins:

Maiestate Vostră Imperială, Regală și Apostolică!

Pregrațioșe Döme!

Representanții alegătorilor români din țările coronei ungare a Maiestății Voștre, intrunindu-se pe zilele de 20 și 21 Ianuarie ale anului curgător la Sibiu, în conferință electorală, au constatat, că comitenții lor, nemulțumiți cu situațiunea politică creată de sistemul de guvernament inaugurat în anii 1866—1868 și cu întreaga dezvoltare a vieții noastre publice de atunci și până acum, nu mai au, după tristele experiențe, pe care le-au făcut, nici o încredere în dieta din Budapesta și în guvernul maghiar, și după lungi și mature cumpeniri au căzut și de astădată cu toții de acord, că e o cestiune de prudentă patriotică, ca Români să nu mai facă încercarea de a se folosi de dreptul lor de a alege deputați, ci să se considere ca nefiind reprezentați în dieta țării lor.

Din însărcinarea acelei conferințe, în care au fost reprezentați toți Români din Cisleithania, ne prezentăm cu omagială supunere la treptele glorioșului Tron alu Maiestății Voștre, ca să tragem părintesca luare aminte a Maiestății Voștre asupra primejdiilor, ce rezultă pentru patria comună din actuala politică de stat și să aducem la cunoștința Maiestății Voștre faptele, în urma cărora Români, cei mai credincioși și mai răbdători din cetățenii monarchiei, s'au vădit siliți a renunța deocamdată la exercierea celor mai mari dintre drepturile, pe cari le au din îndurarea Maiestății Voștre, drept răsplăt pentru jertfele de avere și de sânge, pe cari le-au adus în gloria Casei Domnitore și pentru Monarchie.

În anii 1866—1868, dorind o mai fericită împreună viețuire a popoarelor adunate sub ocrotirea Maiestății Voștre, V'ați îndurat Maiestatea Vostră pregrațioșă a consimți, ca guvernarea Monarchiei să fiă aședată pe bazele dualismului.

Români au întâmpinat cu îngrijire această reformă radicală a sistemului de guvernare, deorece pregătirile făcute pentru această nouă organizare, indicau înclinarea spre o politică internă greșită și primejdioasă.

Greșită și primejdioasă, dicem, fiindcă în viața de stat e greșelă primejdioasă ori-și-ce încercare spre o dezvoltare retrogresivă, făcută prin luarea drepturilor odată câștigate. În dezvoltarea istorică a vieții statului nostru s'au cimentat în curgerea secolilor drepturile deosebitelor popore, ce constituiesc Monarchia, ér deosebirea făcută după tristele evenimente dela 1848 aducea cu sine în mod firesc, nu numai asigurarea din partea statului a acestor drepturi, ci tot-deodată și aplicarea lor în viața practică, conform cuvintelor dreptății și ale egalității. Și era de predăcut, că sub noul sistem de guvernare exercitarea drepturilor odată câștigate, va fi aproape imposibilă.

Români, popor iubitor de ordine și plin de încredere în părintesca priveghere a Maiestății Voștre, au primit cu supunere noua stare de lucruri

Prea în curând însă ei au trebuit să se încredințeze, că pretutindenea în cercurile conducătoare e încurajată tendința de a face prin o falsă aplicare a formelor constituționale iluzorii drepturile sancționate de Maiestatea Vostră din plină putere monarchică.

În ciuda solemnelor promisiuni de a mulțumi toate naționalitățile, prin respectarea drepturilor odată câștigate, deodată cu noul sistem de guvernament s'a inaugurat în regatul ungar și dominațiunea de rassă, egemonia națională măiestrită.

Silintele de a asigura această egemonia națională au predominat întreaga noastră viață constituțională în timpul celor din urmă 25 ani.

Acastă politică de stat e diametral opusă cu dezvoltarea întreagă a vieții noastre politice și istorice de peste o mie de ani, opusă cu aspirațiunile politice tradiționale ale poporului român și cu interesele lui de existență națională, opusă și cu cerințele organizațiilor constituționale ale statelor moderne.

Istoria ni-e mărturie, că în viața milenară a statului nostru și în dezvoltarea lui istorică, relațiunile de popor cuceritor și cucerit, ca principiu de drept public, n'au existat niciodată, n'a existat dér nici dominațiunea politică națională.

Tote frecările, cari au eșit la ivelă în viața socială și în relațiunile vieții legislative a statului, se reduc la acțiunea pornită pe la anii 1790—1791 și la reacțiunea provocată de acea acțiune, și se prezintă, ca o fasă a luptei pentru existența și asigurarea națională la poporele, ce compun acest regat.

Poporul român, atunci ca mai înainte și ca de atunci încôce, în toate timpurile, pe basa dreptului său istoric milenar și în virtutea importanței ei i-se cuvine din punctul de vedere al numărului fiilor săi, al pozițiunii sale etnice și geografice, precum și al calităților sale, a năisut spre validitatea drepturilor sale naționale, l'a care n'a renunțat niciodată.

Pașii făcuți în anii 1696, 1700, 1790 și 1791, atitudinea din 1848, precum și toate insistările lui până la inaugurarea sistemului actual, sunt totu atâtea dovezi, că a stăruit asupra acestor drepturi și că în toate manifestările aspirațiilor lui a dominat ca idee fundamentală și ca țintă de realizare validitatea individualității sale naționale, ca factor de stat. Dreptul istoric, întocmai ca dreptul public al Transilvaniei, legile fundamentale, „Pragmatica Sancțiune”, asigură autonomia Transilvaniei într'o formă inatacabilă, și poporul român, mai ales după proclamarea egalei îndreptări la 1848, și după dezvoltarea făcută în anii 1863—1865, în dreptul public, avea în acest act prețioșă suprema garanție pentru viața națională română pe viitor, și aspirațiunile lui naționale culminau în această autonomie.

Contra vederilor politice dominante într'un șir de secol, autonomia a fost, prin uniune, nimicită într'o formă injustă, contrară dreptului public și drepturilor elementelor libere, cari constituiesc Transilvania, și fără considerare la pozițiunea etnică și geografică și la dezvoltarea ei specifică, cari toate reclamă cu insistență această autonomie.

Prin acest act poporul român se simte vătămat în drepturile sale istorice și naționale, pentru-că:

a) Uniunea s'a enunțat fără participarea Românilor într'o formă corăspunătoare cu numărul lor și cu însemnătatea lor în această țară, — s'a enunțat prin o dietă, care, ca atare, își avea reprezentanții săi pe baza legilor electorale din anii 1700—1791 și a legilor din anul 1848, adecă a legilor din timpul întunecosului feudalism, relativ la care Insași Maiestatea Vostră V'ați îndurat a accentua, în discursul de Tron dela 15 Iunie 1863, următoarele: „Acea parte a constituției avitice a marelui principat Transilvania, care privește compunerea dietei, s'a schimbat în urma ștergerii stării excepționale a nobilimei, a robotelor și prestațiilor urbariale și în urma statoririi egalității de datorii și de drepturi civile pentru toate clasele locuitorilor țării, atât de esențial, încât o dietă convocată pe basa articolului XI din anul 1790—91

prin care ar fi exclusă cea mai mare parte a poporului dela exercitarea drepturilor civice politice în contra adevăratelor interese ale țării, nici nu ar pute să fiă privită ca o atare adevărată reprezentare a populației întregi din totă țera, fără deosebire de stare, de naștere, de naționalitate, de religie, care posedă autoritatea morală neapărată trebuincioasă, pentru-ca atât de trebile de din lăuntru ale Transilvaniei se le resolve spre mulțumirea tuturor națiunilor conlocuitoare în ea, cât și în privința relațiilor de drept public ale aceleia, cătră înțrega monarchie, se aducă la îndeplinire intențiunile noastre de părinte al țării de repetite-ori respicată, — ereză „fiindcă uniunea Transilvaniei cu Ungaria, conclusă în anul 1848, nu s'a înființată nici odată cu deplina putere legală, și și de fapt îndată s'a desfășurat, am lăsat neatinșă, încă în deciziunile noastre din 20 Octombrie 1860, și am ordonat numai restaurarea reprezentății regnicolare a Transilvaniei“;

b) vătămătură se simte, de altă parte, poporul român, prin această uniune, pentru-că prin acel act s'a lucrat la efectuarea unei fuziuni fără considerarea legilor, ce garantează autonomia acestei țeri.

Uniunea și inaugurarea ei prin Art. de lege 43—1868, sunt desconsiderarea fățișe a tuturor drepturilor poporului român, ca element, care compune în absolută majoritate vechea Transilvania, precum și a tuturor legilor fundamentale, cari asigură autonomia acestui principat, sunt înlăturarea totală a elementului român și o nedreptate atât din punctul de vedere legislativ și juridic, cât și din cel politic.

Ajungându prin sistemul dualist și prin uniune puterea statului în mâinile elementului maghiar, acesta nesocotind interesele comune, generale și mari ale statului, a urmărit numai asigurarea egemoniei sale și unificarea națională maghiară, și toate legile create de atunci și până astăzi, precum și executarea lor adevăresc mersul regretabil spre acestă povârniș.

Drept ilustrare a acestui trist adevăr, ne luăm voiă a aprea în liniamente generale, câteva din aceste legi, precum sunt: legea electorală, — legea pentru egala îndreptățire a naționalităților, — legile școlare, — legea de presă și legile agrare.

A. *Legea electorală* creată pentru Transilvania este aceeași, care a fost luată dreptă basă pentru realizarea intențiilor naționale maghiare manifestată la 1848.

Pornind din dispozițiunile sociale și politice, cari erau în vigoare pe timpul feudalismului, creatorii acestei legi au fost conduși tot de motivele, cari au dat naștere legii din anul 1790—1791. Deosebirea, în această privință, e numai că între motivele conducătoare, pentru crearea actualei legi, concourge și intențiunea de a susține prin artificiu egemonia maghiară asupra celorlalte popoare și după desființarea feudalismului; ceea ce este la ivelă și din faptul, că această lege se deosebește în dispozițiunile ei privitoare la ținuturile locuite de Români, de cele privitoare la ținuturile locuite de Săcui, și că legea are dispozițiuni, cari la prima vedere par a stabili principiul constituțional al egalei îndreptățiri între foștii iobagi și domni de pământ, acordându, pe lângă un anumit cens, dreptul de alegător și poporului mai înainte iobăgit. — În adevăr însă, această dispozițiune, e un învederat neadevăr, care servește singur numai spre mascarea nedreptății, ce i-se face poporului desrobitor, deore-ce acel cens, statorit pentru Transilvania, unde pământul e neroditor și de clasa V—VIII., după un venit curat de 84 fl. v. a. al moșiei, e numai în foarte puține cazuri realizabil pentru foștii iobagi. Pe când în Ungaria, unde pământul e ro-

ditor, censul e dat după $\frac{1}{4}$ de sesiune, în Transilvania el este de aproape nouă ori mai mare, deci atât de urcat, încât e clară la ivelă tendința legii de a face, ca poporul Transilvaniei să fiă depărtat dela urnele electorale pentru legislativă și legea totuși să pară corespunzătoare egalității popoarelor prin ștergerea robotei. Această dispozițiune bătătoare la ochi, nu numai adevăresc convingerea mai sus exprimată, der esplică totodată și împregiurarea și faptul deprimător, că sunt în Transilvania multe comune cu populațiune de 2 și 3 mii locuitori, în cari, din cauza censului prea urcat, nu se află nici un alegător, deore-ce moșiile urbariale, cari au devenit proprietatea foștilor iobagi, cu puțină excepțiune, plătesc darea directă între 4 și 7 fl. v. a. și numai prea puțin 8 fl., ori mai mult. Astfel populațiunea rurală și după eliberarea din slujba domnească și după egalizarea ei cu celelalte clase libere, și după ce i-s'a dat prin litera unei legi drepturile cetățenesci, a rămas totuși prin litera altei legi despoiată de puțină exercitării dreptului reprezentativ. Acestă fapt e în contra dreptului și în contra constituționalismului democratic, fiindcă esclude majoritatea proprietarilor de pământ ai țării dela exercitarea celui mai cardinal drept cetățenesc și i ia puterea de a înfrunsa asupra conducerii afacerilor publice.

Ceea ce mai virtos face imposibilă reprezentarea în proporțiune corespunzătoare a Românilor din Transilvania în legislațiune sunt acele dintre dispozițiunile legii electorale, prin cari, în orașe, li-se dă drepturi de alegător tuturor meșteșugarilor, chiar și celor ce nu dispun de nici o avere, ba atât în orașe, cât și pe la sate, li-se acordă același drept tuturor nobililor și libertinilor, precum și Săcuilor libertini, fără considerare, decât plătesc ori nu vre o dare statului. Va să dăcă în practică legea le dă Săcuilor, și celor mai mulți dintre Maghiari, sufragiu universal, er pe Români îi esclude în majoritatea loră precumpenitoare dela urnă. În urma acestor dispozițiunile legii, Maghiarii libertini și nobili mărunt, cari, ca foști favoriți ai elementului maghiar până la 1848, au rămas în mare număr, vin acum, deși omeni fără ocupațiune și fără avere, și majorizează pe plugarii români, cari au casele lor, și-i plătesc patriei și Tronului deopotrivă tributul de avere și de sânge. Și pe când aceștia, cari cu dreptă cuvânt se consideră în vechea Transilvania ca, elementul ce compune și susține statul în preponderanța lui majoritate, sunt excluși dela exercitarea acestui drept cardinal, — foștii nobili și libertini, cari cu puțină excepțiune se susțin spre sarcina și greutatea societății, se imbuibă cu privilegiul, ce li-s'a acordat în lege și e octroat, ca să reprezinte în legislațiune factorii adevărați ai vieții statului, elementele muncitoare și productive. Er acesta se face în virtutea unui drept avut în timpul feudalismului, care șters odată prin egalizarea omenilor, s'a perdat pentru toate timpurile.

În urma acestui aranjament legislativ îngust și nepotrivit cu spiritul constituțional, noi Români din Transilvania nici chiar în cele mai liniștite împregiurări nu am pute să tragem mai mult ca 10—12 deputați naționali în dietă. Facem aproape $\frac{3}{4}$ din populațiunea țării, posedem și pământul țării în aceeași proporțiune și în aceeași proporțiune purtăm și sarcinile comune; e incontestabil der și dreptul nostru de a fi reprezentați în dietă și de a participa la conducerea afacerilor țării totu în acea proporțiune; ar fi, credem, mai prejos de demnitatea omenescă, să ne angajăm, în luptele electorale, pe basa unei legi atât de nedrepte.

(Va urma).

CRONICA POLITICA.

— 2 (14) Iunie.

Imprejurarea, că cu ocaziunea jubileului încoronării, Majestatea Sa a dată capitalei Ungariei dreptul de a se numi „capitala și rezidența Budapesta“, a pricinuit mare bucurie în presa ungerescă, care din acestă incident speră, că este aproape timpul, ca Budapesta, să nu aibă numai titlul, ci să și devină în adevăr rezidența Ungariei. Dreptul de a purta titlul de rezidență — dice „Egyetértés“ — este un cadru gol, care numai atunci poate avé valoare și numai în aelă casă pte servi spre bucuria cetățenilor Budapestei și națiunii maghiare, decât va fi și ocupat după cum se cuvine. Interiorul acestui cadru trebuie să-l ocupe o curte maghiară permanentă; cel puțin o parte din membri casei domnitoare, dice „Egyetértés“, trebuie să locuască în Budapesta, așa că „binecuvântările morale și materiale ale regelui și ale arhiducilor, să nu se mai reverse numai asupra Vienei, ci asupra ambelor capitale de-o potrivă“. Mai departe, foia kosuthistă pretinde, ca pe timpul cât Majestatea Sa va rezida în Budapesta, să rezideze aici, în mod oficial, și reprezentanții statelor străine: ambasadorii și consulii. Numai puțină stăruință din partea guvernului și „Egyetértés“ nu se îndoesce, că aceste vechi dorințe ale „națiunii“ se vor realiza într'un viitor apropiat.

Diarele europene recunosc unanim, că populația franceză a dovedit o atitudine respectabilă din incidentul festivităților dela Nancy. Semnificativ e mai ales limbajul foilor italiene dintre cari una observă, că Francesii, în împregiurările mărețe, desfășură o mare înțelepciune, care face onore patriotismului francez. Chiar Germanii, după ce s'au mai reorită nițel și după ce le-au trecută supărarea, au vedut, că n'au nici un motiv de a vedea în serbările dela Nancy nise amenințări antigermane. „Italia“, organul ministrului italian de externe, felicită pe Carnot și și pe miniștri lui pentru prudența, care a avut-o, când n'a lăsat pe Franca să se arunce într'o aventură. După serbările dela Nancy, dice numita foie, raporturile din Franca și Germania au rămas cum sunt dela 1881: la suprafață amenințare de războiu, la fund o voință de-a nu face războiu. Foia engleză „Standard“ dice, că serbările dela Nancy fac cinste omului de stat, Carnot, er „Monitorul“ din Roma, după ce face elogiuri discursului episcopului Verdun, declară, că serbările din Nancy sunt un eveniment național, der mai ales un eveniment ecleziastic.

Foia germană „Kreuzzeitung“, vorbind despre situația generală dice, că festivitățile dela Nancy deschid un nou isvor de deducțiuni cu privire la raporturile personale ale Țarului față cu Republica franceză. E imposibil, dice foia germană, a ține și mai departe la ficțiunea, că în alianța ruso-franceză, Țarul reprezintă elementul moderat, deorece este lucru vedit, că el a îngrijit, ca întvederea dela Kiel să o paralizeze prin demonstrația antigermană dela Nancy. Intemplanturile dela Nancy dovedesc pe față, că nici prin gând nu trece Franței și Rusiei de-a se mulțumi cu rolul triplei alianțe.

SCIRILE ȚILEI.

— 2 (14) Iunie.

Răposatul episcop Melchisedec a lăsat biblioteca sa, care conține documente și cărți de o mare valoare, Academiei Române; de asemenea a mai lăsat academiei și un legat de 20,000 lei.

— x —

Academia română a publicat îndată după încheierea sesiunii generale ordi-

nea ședințelor sale de peste an. Aceste se țin în fiecare Vieneră, cu două vacanțe peste an; vacanța de veră în cepe la 15/27 Iulie și ține până la 12/37 August; vacanța de iernă e la Crăciun și ține două săptămâni. Sesiunea generală în anul viitor se va deschide la 23 Februarie (7 Martie n.) La încheierea sesiunii au fost două vacanțe, una în locul lui Alexandri și alta în a lui Kogălniceanu; de atunci au mai murit doi membri: Melchisedec și Cobălcescu, deci acuma sunt patru vacanțe, și anume: una în secțiunea literară, două în cea istorică și una în a științelor.

— x —

Societatea geografică română a fost invitată de societatea geografică din Roma a lua parte la congresul geografic, ce se va ține la Genua în curutul unei Septembrie 1892, în comemorația celui de al patrulea centenar al descoperirii Americii. Biroul societății geografice române rogă prin urmare pe d-nii membri, cari ar dori a participa la acest congres, să binevoiescă a încunosciința pe d. secretar general (strada Vestoi 4) spre a se putea comunica la timp oportun numele d-lor comitetului organizator al acestui congres.

— x —

„Jugur cu găină în stomac“. Din Seghedin se scrie despre un rar cas în istoria hypocondriei. Un țeran ungur a mers zilele acestea la medicul Sigismund Cserey, căruia i se plânse amar, că are o găină viuă în stomac. La felicitările întrebări ale medicului, țeranul ungur spus, că înainte cu o jumătate an, a înghițit, în urma unui rămasagă, un ou întreg de găină. După șese săptămâni a simțit, că puilul a eșit din găoacă și că întrăgă noptea picuse. El și-a apăsă în tot chipul burta, dora, dora va omori puilul, care creșuse găină, însă înzadar. Acum, că găina e mare, simte cum răoae în stomac, ceea ce nu-i lasă odihna ziua și noptea. Dr. Cserey vedu îndată, că are de-a face c'un hypocondru, de-aceia și ascultă pe țeran, cu totă serioșitatea până ce-si sfirși istoria. După ce țeranul sfirși, medicul îi spus, că pte să-i ajute. Merse în bucătăria și porunci servitorei, să taie capul unei găini și cu sângele să-i ungă penele, apoi, pe neobservate, să o ducă în odaia. După ce adormi pe țeran, luă o pensetă și încet încet îl sgăriă pe burta, apoi arse sgărietura cu lapis, ca țeranul să simtă ceva durere, când se va trezi. Când țeranul se trezi și vedu găina sângerată, se bucură grozav. Declară vesel că simte ușurare în stomac; apoi numără medicului de ce firfirici, luă găina și plecă acasă, dicend: Să cerce ea numai odată a intra în stomacul meu, că o să-i arată eu!

— x —

Descoperirile foiei „New-York Herald“. Foile din Berlin aduc următoarea notiță, apărută întâia dată în „New-York Herald“: Când contele rus Petru Suvalov, în calitate sa de mare ambasador, s'a reîntors din călătoria sa din Londra la Berlin, cu puțin mai înainte de congresul din Berlin, el a primit o epistolă foarte curtenitoare dela Bismarck, care zacea pe atunci bolnav în Friedrichsruhe. Suvalov plecă numai decât și află pe Bismarck în pat. După prând, la dorința lui Bismarck, Suvalov merse în odaia de lucru a cancelarului, unde cetă câteva documente pregătite pesema lui. Cel dinteu document era o epistolă a Țarului Alexandru II adresată împăratului Wilhelm I, în care Țarul își exprimă nemulțămirea sa față cu atitudinea politică a agenților diplomației militare germane din Peninsula balcanică. Epistola se sfirșia astfel: „Deo atitudine acestor agenți va fi și pe mai departe totu așa de ostilă Rusiei, atunci negreșit va trebui să urmeze o rupere a raporturilor amicale între Ru-

sia și Germania." — Impăratul Wilhelm scrisse pe epistola țarului, cu mâna sa proprie, următoarea observare: „Ce crezi d-ta despre aceasta? Apoi trimise scrisoarea lui Bismarck, care scrisse pe ea cu litere grose, următorul răspuns: „Trebuie să punem, numai decât, armata pe picior de război". — Descoperirea acesta a foiei americane a născută pre-tutindeni senzații.

—x—

Emigrări de Jidovi în Argentina. După nisea soiri din Varșovia, 200 Evrei din ținutul Chișineului (Basarabia) au adresat baronului Hirsch o petiție ca să le facă posibilă emigrarea în Argentina. Baronul Hirsch nu a întârziat cu răspunsul, însărcinându-l pe agentul său din Buenos-Ayres, ca să încunoștințeze pe cele 200 familii, că larga provincie Entre Rios le așteaptă cu brațele deschise. Fia-care familie primesce 100 acre de pământ și mașinile necesare pentru exploatare.

—x—

Inundări. Gazetele austriace vestesc, că umflându-se Dunărea, o mare parte a ținutului dela Linz stă sub apă. De asemenea se anunță inundări și din alte provincii austriace.

—x—

Congresul socialiştilor austriaci la Viena. La 27 Maiu s'a deschis congresul socialiştilor austriaci în Viena. Sala foburgului Wieden era încungurată de drapelul roșii; 128 de delegați veniți din toate părțile imperiului și 200 invitați, printre cari deputatul german Auer și deputatul Perneisdoffer, au asistat la uniune. Singurii socialişti Cehi n'au fost reprezentati. La debutul ședinței de după prânz, Neuman a citit raportul asupra situației partidului socialist. El a constatat, că după precedentul congres, ideile socialiste au progresat enorm. El a semnalat, între altele, numărul asociațiilor politice socialiste, cari actualmente este de 361 în loc de 279, ca în cel din urmă congres. În acest discurs, în care se vede tendința lui către anarchism, Neumann declară, că nu va vota rezoluțiunea „Pe cale legală", dice el, „nu vom obține niciodată nimic."

—x—

Petrecere împreună cu „producțiune de diletanți" se va aranja Duminecă în 19 Iunie n. c. în sala din grădina hotelului la „Sora" din Alba-Iulia. Incepând la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru edificarea casei parohiale din Alba-Iulia. Intrarea de persoană: Locul I 80 cr., locul II-lea 60 cr., parter 40 cr. Suprasolvirile și ofertele maritimose se vor cuita în public.

Se vor preda piesele teatrale, a) „Prin morțe la victorie", comedia într-un act după A. Kotzebue, localizată de Irina Sonea n. Bogdan. Rolurile vor fi jucate de: dl Nistor Tatele, d-ra Eugenia Berghianu, d-nii: P. Stion, Iacob Strajan, Basiliu Ilișiu, Toma Strajan, Augustin Comesu. b) „Herscu bocogiu", cântec comic de V. Alexandri, reprezentat de dl Iacob Strajan. În tne urmăz dăus.

—x—

Colera. Lui „Times" i se telegrafiază din Teheran, că în Meshed bantue colera în mare măsură. Dilele trezute au murit 250 omeni.

Serbările dela Nancy.

La banchetul oferit de municipalitatea din Nancy d-lui Carnot, primarul rosti discursul următor:

Domnule Președinte al Republicei!

Nu pot adăoga nimic la ceea ce ați vădit, audiat, resimțit în cursul acestei zile strălucite. Cetatea intrăgă, și ce cetate! de două-ori francesă, pentru-că Lorena..., într-un avânt unanim și spontan v'a arătat cu câtă nerăbdare vă aștepta, cu ce respect înfălegese învingătoare persoana șefului statului, și cu câtă recunoștință păstrează suvenirul devotamentului ce puneți în serviciul Franciei și al Republicei.

Trebuie s'o spunem, și o spun cu glas tare înaintea d-vostă, domnule Președinte al Republicei, înaintea vitejilor șefi ai armatei naționale și înaintea reprezentanților acelei tinerimi pe care o aplaudăm adineori aci, la câți-va pași de fruntăria noastră, o pasiune stăpânesce pe toate celelalte, mai tari ca cele mai tari, — e dragostea ardătoare și neincetată deșteaptă pentru patrie.

Patriotismul nostru e gata nu numai la toate pericolele, der pentru toate datoriile chiar și pentru cele mai grele, ca și acelea pe cari pacea le impune. Nu ne gândim nici a-lu expune pentru noi înșine nici a-lu ascunde pentru alții. Scim că, făcută din inimă și din judecată, nu poate să supere pe nimeni, și acest mare și imperios sentiment nu uнесе pe toți în acest moment în giurul persoanei d-vostă, ca și în giurul paznicului viteaz al instituțiilor lor noastre și al cinstei naționale.

Am ore nevoe să mai adăog, că servitorii credincioși ai Republicei, îi ducem omagiile noastre pentru bine-facurile ce le-am primit dela dâna? Ea, de mai bine de două-deci de ani, a legat rânile noastre, ni-a ridicat creditul, ni-a reconstituit armata; ea, pregătind alianțele noastre, ni-a redat în lume rangul ce avem dreptul să ocupăm; ea, în sfârșit, surdă la strigătele partidelor, urmăz pacific, în liniștea puterii sale, misiunea ei de concordiă și de progres, pregătind copiilor noștri o eră de pace, care va îndeci puterile Franciei, făcând-o unită. Cu aceste simțimente, domnilor, vă propun să ridicăm paharele d-vostă în onora d-lui Carnot, președintele republicei.

După acest discurs, care a fost întrerupt de mai multe-ori de aplause, d. Carnot se ridică și, împreună cu dânsul, toți asistenții. Cu o voce bărbătescă și puternică, citește acest discurs:

Domnule Primar!

Nu pot să-mi stăpânescu o emoțiune adâncă răspundând cuvintelor pline de patriotism, ce ați rostit. Ascultându-vă, se simte pasiunea, devotamentul, liniștea hotărârii ce sunt în sinul unei populații, care scie să inspire interpretilor ei accente atât de generose (Bravo).

De altmintelea, totul pe acest pământ, ce numiți cu drept cuvânt de două ori francesă, respiră dragostea drapelului înaintea căruia nu mai e printre d-vostă de cât o inimă, o voință, o sfortare. (Bravo).

Locul pentru a 17-a serbare federală a fost bine ales de către aceste tinere falange, cari nu au să formeze numai corpurile pentru oboseală și luptă, der încă să-și adape sufletul la isvoarele limpezi ale patriotismului. (Bravo).

Vă mulțumesc, domnule Primar, mulțumesc reprezentanților din Meurthe și Moselle, pentru că m'au chemat la aceste serbări; mulțumesc întregii populații pentru dovedile de simpatie atât de cordială cu care a voit să onoreze pe președintele Republicei. Voi păstra un suvenir recunoșcător și neșters din visita ce am făcut acestei nobile cetăți Lorene. Am găsit o demnă de ea însăși divisiunea II-a, pe care am admirat-o, acum câte va luni, la marea revistă dela Vitry-le-François.

Vitezele cohorte de gimnastic, cari din toate părțile Franciei au venit să-și arate aici devotamentul către misiunea ce și au luat-o, au sciat să merite odată mai mult încurajările noastre din inimă. Într-un cântec privese tinerimea universitară, cu inimă generose, cu pasiuni ardătoare, ea scie să asculte apelul măestrilor respectați și prin disciplina ei morală, să se pună la înălțimea datoriilor sfinte ce i incumbă. (Bravo). Să primească de aci salutul meu cordial. Mulțumesc de asemenea, pentru căldurosa lor primire, muncitorilor de pământ și lucrătorilor din uzine, ale căror rinduri strinse le am străbătut în această zi de serbătoare, pe ulițele și pe piețele frumoasei vostre capitale (Bravo). Creatorii bogăți au făcut aci minuni și așa-i voit să-i potă visita în atelierile lor. Să-i vedă la lucru, să-i încredințez odată mai mult de afectuosa solitudine cu care i înconjură Republica, să le vorbesc de sfortările, ce nu încetăz să consacre îmbunătățirii condițiilor muncii și apărării intereselor și demnității muncitorilor (Vii aplause). Ei sciu bine de altmintelea, că sub egida Republicei, netăgăduită, aclamată în toate ocașiile de masele adânci ale sufragiului popular, Francia calcă cu un pas sigur pe calea progresului și a dreptății. Ei sciu, în această evoluțiune, că au totul de așteptat dela respectul legi-

lor și al libertății, totul de temut dela disordine și dela violență. Urmându-și menirea de concordiă și de unire a tuturilor puterilor vitale ale națiunii, rămânând neștrămutată în politica ei liniștită de pace, de demnitate, care i-a adus prietini prețioși, astfel numai Republica Francesă va păstra respectul și stima lunei (aplaude).

Ați dovedit, domnule primar, că aceste sentimente sunt adânc săpate în inimile concetățenilor d-tale; ducă der ou mine bucuria sinceră și ridică paharul meu în onora acestor bun Francesi.

Acest discurs a fost neincetată aplaudat. O lungă ovațiune a salutat perorațiunea. După banchet d. Carnot a luat loc în balconul primăriei. Piața Stanislas era neagră de lume care-lu aclamă mai mult timp: „Trăiască Carnot! Trăiască Republica! Trăiască Francia!" Aceste aplause nu s'au întrerupt de cât prin focurile de artificii date pe piață și pe arcul de triumf, ale căru două piese principale purtau inscripțiunile înfăcărare: „Societăților de gimnastic" și „Trăiască Carnot".

„Tarifa Stolei"

in eparchia ortodoxă a Bucovinei

(Urmare din nr. 119.)

II.

Bucovina, Iunie 1892.

Grăua și precaria situațiune a clerului între „tarifa" și între pretensiunile poporului, a cunoscut-o și Consistoriul ortodox al Bucovinei și, cunoscându-o, a prevădit și urmările ei periculoase, — periculoase nu numai pentru preoțiime, ci și pentru „ortodoxism". Din cauza acesta el a și făcut mai multe demersuri la scaunele competente lumene, să se modifice tarifa cea nenaturală din 1786 și, ce e drept, ocărnuirea politică-administrativă a Bucovinei a arătat, în fine, și aplicarea de a implini cererile Scaunului duhovnicescu și în an. 1855, cu data din 9 Noevre Nr. 8734, a invitat consistoriul să prezente propuneri motivate, cum să se facă acea modificare a tarifei, și să se predea ocărnuirii țării. Consistoriul, cerându mai întâi părerea tuturor Protopresbiteratelor, a și pre-dat ocărnuirii respectivele păreri prin oficiosa sa din 19 (31) Iulie 1856 în modul cel mai detaiat și întemeiat. Până astăzi însă, fără nici un rezultat.

Au urmat în fine și legile fundamentale de stat, dintre cari articolul XV din 21 Decemvre 1867 dă bisericilor recunoscute în stat, dreptul, de a-și regula și administra afacerile confesionale interne în mod autonom și în sensul confesiunii lor. S'ar păre deci, că afacerea plăților epitrachiale ar căde în cadrul acestui articol. Inse, pe când „Tarifa stolei" din 1786 a fost și pe atunci un anacronism factic și relativ, și pe când toți ceilalți credincioși din Bucovina: romano- și greco-catolicii, Armenii, Evangelicii, Lipovenii, Israelii și alții, se bucură în afacerile plăților stolare de o autonomie de nimeni influențată și infestată, pe atunci noi, autochtonii ortodocși, poporațiunea istorică și primă a Bucovinei, ne aflăm în privința acelor plăți stolare încă și astăzi sub o tutelă, care pe lângă aceea, că în fața celorlalte confesiuni din țară este pentru noi degradătoare și umilitoare, mai este și dăunosa, nu numai clerului și bisericii, ci cumpănind bine, dăunosa este și pentru stat. Da, și pentru stat, căci clerul ortodox secular, aflându-se în fata dilemă dintre tarifa din 1786 și între pretensiunile obiceiurilor istorice ale poporului, este silit, se'nțelege, să lase multe în comună după cum sunt, bune, ori rele, căci a introduce inovațiuni nu cutază, deorece se teme, nu cumva să deștepte în popor băneli și în urmă tânguirii în contra preotului, care din partea autorităților lumene, ca controlore ale „Tarifei", nu arare-ori este tras în cercetare disciplinară, sub cuvânt, că nu s'a ținut de „Tarifa".

Și aici ar dice cineva, că deoc plățile epitrachiale după obicei, se dau de creștin din bună voce: nu potă aceștia nici bănu, nici a se jelui în contra preoților, pentru-că i-ar fi prea îngreunată cu acele plăți.

Acesta, ce e drept, așa și este. Inse mai există ceva, ce se referă la ce am disc mai sus, că se cerocetăm, ce scop va fi avut tarifa din 1786 cu emisul autorităților politice, ca toate funcțiunile bisericesti și rituale să le săvârșescă preoții după „Trebnic" și să nu primescă pentru acele funcțiuni o plată mai mare, de cum o prescrie tarifa.

Au adevă antiștii comunali facultatea, de-a denunța pe preoții ortodocși pentru „pregravări" epitrachiale. Se întâmplă deci desu, că acești antiști abuzază de potestatea lor în comună și continuu comită abuzuri, ori contra moralului public, ori în contra legilor și orânduirilor instanțelor superioare lumene, cari legi și orânduirii inse, preotul nu numai are datoria de a le respecta însuși, ci din punct de vedere al religiei și bisericii, are a recomanda respectarea lor și parochienilor săi. În consciința acestei datorii a preotului, el și implinesce, prin ce inse respectivii antiști comunali se simtă jigniți și fiind călcările lor de legi și de orânduirii provenite de regulă din poftă materiale, prin implinirea consciințiosa a datoriei preotului, ei se vedu și îngustați, ori chiar împiedecați acea a lor poftă a o mulțumi.

Pentru a delătura deci din calea poftei lor jignirile, îngustirile, seu pedecile, ce li-le face preotul, antistele comunali găsesce „Tarifa din 1786" și ca puternică în comună găsesce și indiviți slabi de ânger, ori de caracter... Astfel denunțarea pentru „pregravări" stolare în contra preotului, e lesne uneltită, după care denunțare e și comisiunea disciplinară sigură. Resultatul investigației apoi nu depinde dela „obiceiul străvechi" și dela „plata de bună voie", ci dela afecțiunea personală a comisiunii către preot, ori către antistele comunali, care a uneltit denunțarea. Decă afecțiunea personală a comisiunii este mai favorabilă preotului, decât antistelui, atunci se bagă în semă „usul" și „plata de bună voce", pentru funcțiunile preoțesti. Der decă comisiunea este preotului nefavorabilă, ea numai de „tarifa" se ține și de emisul respectiv al guvernului politic, și preotul e pedepsit.

Etă deci, de ce am disc și dicem, că tarifa din 1786 este nu numai în dauna bisericii, ci și în dauna statului! Preotul, ca să nu-și pericliteze existența sa și a familiei sale, trebuie să se tēmă, nu de denunțările parochienilor, ci de ale antistelui comunali, și astfel e silit să-lase a călea moralului, legile și orânduirile publice, ceea ce demoraliză și pe alții în comună.

(Finea va urma.)

Pentru ajutorarea Românilor din Arpaș.

Sôrtea celor 160 țărani români din Arpașul de sus, cari au fost tiriți aici înaintea tribunalului și condamnați pentru că s'au opus volniciei solgăbirăesci la alegerea de jude, a mișcat și pe Români din Predeal.

D-lu G. Găvănescu din Predeal, condus de sentimente generose românesce, a binevoit a face în favoarea țăranilor lipsiți din Arpaș și o colectă.

În total s'au colectat 100 lei 50 bani și adevă au contribuit:

Din Predeal d-nii: G. Găvănescu 8 lei, A. Mumioli 2 lei, R. Bărsan 4 lei, G. Bulgărescu 2 l., M. Savopolo 2 l., Pavel Vasilescu 5 l., M. Vasilescu 2 lei, A. Penescu 2 lei, Martinovici 2 lei., I. Teodorescu 1 l., T. Dimitriu 2 l., I. Ștefanescu 1 l., T. Mirescu 1 l., G. Calomfirescu 2 l., I. Bojan 1 l., I. Ancoreanu 2 l., N. Dragomirescu 2 l., Gh. Scutaru 1 l. 50 b., Iosif Gabor 2 l., Gh. Totescu 1 l. 50 b. C. Dumitrescu 2 l., G. I. Dogarescu 2 l., G. Jipa 2 l., D-na

Irina Cămpineanu 20 l., P. Marinescu 2 l., T. Corlătescu 1 l., I. I. Anașculț 2 l., Stăncescu 1 l., I. Mihailescu, N. Dimitrescu, D. Cioculescu, T. Giorgescu și Al. Dancu — câte 50 bani.

Din Azuga d-nii: Wilhelm Rhein, Peter Scheeser, Iancu Babeș și Costantin Papucă — toți câte 5 lei.

Total 100 lei 50 bani.

Acosta sumă, care ni s'a predată nouă prin stim. domnă Maria Blebea, amândouă cu poșta de ațî la adresa preotului Pavel Monea din Streja Cârțișoara, satul vecin cu Arpașul. D sa a împărțită Arpașenilor și colecta din Brașov.

Administrațiunea „Gazetei“.

L i t e r a t u r ă .

Studiu asupra lui Miron Costin. D-lu Pavel Oprea, profesorul la gimnaziul din Bradu, a edat, ca teză de licență, un studiu literar în limba maghiară asupra lui Miron Costin. Autorul folosește în lucrarea sa mai multe izvoare cunoscute până acuma, și dă pu blicului unu tablou rotund și bun asupra neuitatului cronicar român.

Gramatică română pentru maghiari. A scos și renegatul G. Alexici o carte didactică în limba maghiară, pe care o numește „gramatica română“ (Román nyelvten), scrisă pentru Ungurii, cari vor să învețe românește. Renegatul Alexici dă în prefața cărții sale, că prin lucrarea acosta a voit să facă accesibilă elevului maghiar limba română și să studieze mai cu seamă limba poporului. Cartea costă 1 fl. v. a.

„Colecțiune de plante“ arangiată de I. Moisil, profesorul la gimnaziul real din Slatina (România). Acosta colecțiune este menită pentru școlile medii, spre a se așeza plantele, pe cari școlarii le adună în excursiunile, ce le facu singuri, sau cu profesorii lor. Ea este compusă din doi părți de carton, încheiați cu șnururi; pe cel dintâiu se află frontispiciul frumos litografat, cu chipul marelui botanic Minn și cu numele celor mai însemnați botanici, între care și doi botanici români d. Florian Porcius și dr. D. Brândză. Totodată pe frontispiciu sunt reprezentate deosebite părți de plante precum și instrumentele necesare botanisării. Pe partea internă a părților se află: clasificățiunea naturală și artificială, ce va servi școlărilor spre a repeți mereu gruparea plantelor în clase, ordine, etc., și a in-

lesni așezarea plantelor uscate, în herbariu. Pentru ordinele cele mai însemnate ale clasificățiunii naturale (31) sunt oole separate cu etichete de deosebite colori (spre a deosebi clasele); asemenea pentru plantele singuratic, sunt foi de hârtie. Pentru 340 plante sunt etichete tipărite, cu numele latin și românesc, ale speciilor, cari se vor lipi la fiacare specie, de școlari; pentru speciile, cari nu se cuprind în acele 340 etichete, sunt 40 etichete gôle, pe cari școlariul va scrie numele plantei, ce o va aduna.

Dimensiunea „Colecțiunii“ este de 41 centimetrii lungime și 29 cm. lățime. O instrucțiune tipărită esplică adunarea și uscarea plantelor, etc. —

„Colecțiunea“ va fi de mare folos practic, pentru studiul botanicii în școlile medii și va produce în școlari plăcere, gust și interes, pentru exploatarea florei noastre, care este cercetată aproape numai de străini.

Recomandăm deci cu totu din dînsul lucrarea d-lui Moisil, și amu dori ca d. profesori de științele naturale să o introducă în școlile noastre, fiind siguri, că vor contribui foarte mult la răspândirea gustului pentru o știință atât de frumoasă și folositoare, cum este botanica, însă care la noi este atât de neglijată. — „Colecțiunile“ se pot procura dela librăria editoară, „Incurăgarea comerțului român“, (G. Mihălescu), Slatina (România) seu de adreptul dela D. I. Moisil, profesorul Slatina. Prețu 1 fl. v. a cu porto. (35 cr.) —

D I V E R S E

Studentii și studentele la Paris. După raportul d-lui Sabatier, studenți pentru anul 1890—91 au fost la Paris în număr de 10.518, adică o sporire de 484 asupra cifrei anului precedent. Facultatea de medicină numără cei mai mulți, adică 4074; apoi vine: facultatea de drept cu 3091, facultatea de litere cu 1091, aceea de științe cu 668, de teologie protestantă cu 35 și vre-o 15 străini; în fine școla de farmacia, cu 1560. Să trecem la elementul feminin. Din 152 de studente, ce erau în 1890 în facultățile franceze, cifra a sporit la 252, adică cu o sută mai mult. Se crede, că sunt numai străine, mai cu seamă Rusoice. La facultatea de medicină sunt 18 Franceze, 6 Engleze, 3 Române, 2 Turcoice, 1 Grecică, 1

Americă și 103 Rusoice. La facultatea de științe, Francezele sunt în număr de cinc, și 14 străine. La facultatea de litere, Francezele sunt în majoritate: 82 contra 15 străine. Trei femei, trei Rusoice, au meritat diploma de doctor în medicină și tesa uneia din ele, d-șora Melhac, a obținut o mențiune onorabilă asupra acestui subiect: *Zaharurile ca diuretice*. La facultatea de litere, o Grecică, d-șora Callisperi, a obținut în mod strălucit diploma de licență. Resultă de aci, că femeile în Francia au cucerit locul lor universitar, ceea ce n'au căpătat în Germania.

Vârsta înaintată. În zilele trecute a reposat la Nancy un bătrân cu numele Pierre Choeg, în vârsta de 102 ani. Acest bătrân s'a însurat în etate de 75 ani pentru a doua oară și lasă acum un fiu de 28 ani. Choeg, avea o memorie escelentă și scia să povestască multe din timpurile revoluțiunii și a primului imperiu. Choeg a fost și în lupta dela Waterloo și vedu pe Napoleon cel mare, părăsind cu suita, sa câmpul de luptă.

Opalul. Opalul joacă un rol foarte important în prăvăliile de giuvaerice. De un timp încôce predilecțiunea publicului față de opalul nobil a crescut foarte tare și chiar Americanele, cari țin opalul de o piatră nenorocită, au mare predilecțiune față de el. Pătra de opal, încunjurată de diamante, servește ca podăbă pentru inele, brățare etc. Colorea opalului e de regulă alba ca laptele. Se află mai rar și opale de colere rosa deschisă. Multu opal se găsește în munții dela Eperjes în Ungaria și adică la Cervenitza. Minele aceste le ține statul în arendă. Celu mai mare opal nobil, adică de o lungime de șese centimetri, se află în Viena. Se mai află opalu și în Guatemala și în Australia sudică.

O armă de apărare pentru porumbii curierii. Pentru ca porumbii, ce servesc ca purtători de scrisori în armatele europene, să fiă apărați de atacurile uliilor și ale altor paseri răpitoare, a inventat un italian o „armă de apărare.“ Acosta este un fluer mic, ce se lăgă sub aripa porumbului; acest fluer,

în decursul sborului răsună și prin acestu șgomot spăria paserile răpitoare. în timpul din urmă s'a făcutu cu mare succesu experimete cu astfelu de porumbu „înarmat“ cu flueru, care are o greutate de 2 1/2 grame.

Cursul pieței Brașov

din 14 Iunie st. n. 1892

Monede românești Cump.	9.44	Vend.	9.47
Argint românesc	9.35	„	9.40
Napoleon-d'ori	9.45	„	9.48
Lira turcescă	10.70	„	10.75
Leis. fonic. „Albina“ 6%	101.	„	—
„ „ „ 5%	100.—	„	101.—
Imperiali	9.65	„	9.68
Galbeni	5.45	„	5.50
Table rusești	122.—	„	—
Mărci germane	58.—	„	—
Discontulă 6—8% pe an.			

Cursul la bursa din Viena

din 13 Iunie a. c. 1892

Centu de aur 4%	111.25
Centu de hârtă 5%	100.65
Imprumutul căilor ferate ungare	119.60
aur	99.90
dto argint	—
Mortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [1-ma emisiune]	117.40
Mortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [2-a emisiune]	—
Mortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	—
Bonuri rurale-ungare	94.65
Bonuri croato-slavone	—
Scapăgubirea pentru dijma de vinu unguresc	95.—
Imprumutul cu premiul unguresc	142.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	135.25
Centu de hârtă austriacă	95.35
Centu de argint austriacă	95.45
Centu de aur austriacă	112.85
Losuri din 1860	141.60
Acțiunile băncii austro-ungare	993.—
Acțiunile băncii de creditu austr.	363.25
Acțiunile băncii de creditu ungar.	320.70
Galbeni împărătesci	5.38
Napoleon-d'ori	9.48
Mărci 100 împ. germane	58.50
Londra 10 Livres sterlinge	119.40

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregorlu Malor.

Vândare.

Facu cunoscutu, cumcă începându din 17 Iunie s. nou, se va vinde, prin licitație, totă marfa firmei cădute în concursu Mandl și Herz din Brașov, și anume, în fiacare zi după amădi afară de sêrbători, începându la 2 ore până la 6 ore. Vinerea însă se va vinde, începându dela 8 ore dimineța până la 12, și dela 2—6. Se vinde în părți mai mari seu mai mici, după dorință. Marfa se potrivește cu deosebire pentru comersanții dela sate și sfêrnari.

Ocaziunea cea mai bună, a se aprovisiona ori cine cu marfă bună și ieftină. Cu deosebire torturi de lână, de inu, bumbacu, ciorapi, cârpe, totu feliu de acareturi de mâncare, bricege, fôrfecci, cuțite, pipe, paraplee, brice, cercei, inele, broșuri etc. etc.

Ios. Pușcariu,

advocat, ca administratorul masei concursuale.

861,3—3.

Avisu d-lor abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 4 ore 20 minute dimineța.
Trenul accelerat: 2 ore 48 minute după amădi.
Trenul de persoane: 7 ore 23 minute sêra.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenul accelerat: 5 ore 15 minute dimineța.
Trenul mixt: 11 ore înainte de amădi.
Trenul accelerat: 2 ore 19 minute după amădi.

3. Dela Brașov la Zêrnesci:

Trenul mixt: 8 ore 35 minute dimineța.
Trenul mixt: 4 ore 55 minute după amădi.

Dela Brașov la Ch-Oșorheiu.

Trenul mixt: 8 ore 30 minute înainte de amădi.
Trenul mixt: 2 ore 10 minute după amădi.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenul de persoane: 8 ore dimineța.
Trenul accelerat: 2 ore 9 minute după amădi.
Trenul mixt: 10 ore 5 minute sêra.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenul accelerat: 2 ore 18 minute după amădi.
Trenul mixt: 6 ore 58 minute sêra.
Trenul accelerat: 10 ore 17 minute sêra.

3. Dela Zêrnesci la Brașov.

Trenul mixt: 6 ore 29 minute dimineța.
Trenul mixt: 1 oră 14 minute după amădi.

4. Dela Ch-Oșorheiu la Brașov.

Trenul mixt: 8 ore 8 minute dimineța.
Trenul mixt: 6 ore 38 minute după amădi.